

ДІЛО

Виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграми
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словацькій 40 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Хамелеони.

Львів, 15. грудня 1927.

Передвиборчі часи все були нервовими, все носило в собі зародки усіх несподіванок, комбінацій. Все давало подостатком „нагущення“ і значно підкріплювали „фантазію“ усіх негативних елементів, усіх покидьків національного організму, адатних на все, щоби тільки розбити, руйнувати і спустошити зорганізовані лави громадянства. На щастя наша суспільність є до тої міри політично зріла, що докладно розбирається в тому, чого хочуть і до чого зміряють розбивачі національної єдності, а тому їх крикливі брехні та наклепи на національну партію, національних діячів, провідників та їх політичну діяльність не вічаються ніколи ніяким успіхом.

Коли приглянутися теперішнім атаційним, підготовчим до виборів засобам на терені наших земель, то прийдеється ствердити, що найбільше уваги та зацікавлення до себе будить серед тих руйнівничих елементів Українське Національно-Демократичне Об'єднання. Тут замітне одно явище, а саме, що ролі власних, доморослих підбрехачів та клеветників на Об'єднання дуже докладно сходиться і навіть покривається з роллю польських чинників з усіх політичних таборів. І „санаційні“ і втешпольські і п'ястівські і які хочете польські чинники намагаються ослабити УНДО, силуються обмежити його політичні та організаційні впливи, не перебираючи при тому ніякими засобами. Те саме роблять і тим самим помагають полякам наші здеморалізовані політично елементи, а перед у тієї розкладовій роботі ведуть „працівники“ з „Ради“ і з пороненої нею, сліпопорядженої та безобличної партії праці, що розпоряджає від якогось часу вже й офіціозом, тижневиком „Праця“.

Читаючи польську пресу останніх часів та застановлюючись над тим, що вона пише про УНДО, не дивуєшся її люті, не береш собі до серця цієї ненависті, цієї явної злоби та незамаскованої нетерпимості до зорганізованих в Національному Об'єднанні лав, бо розумієш, що польська суспільність та її преса не може ні інакше відчувати, ні щось іншого писати, коли мова про українську партію, яка поставила собі за ціль парализувати всесторонній і добре зорганізований польський денационалізаційний похід на нашу землю і на наш нарід. Але всеж бо дай час від часу здивуєшся, чому таку саму ненависть, таку саму нетерпимість до української національної партії відчувають деякі „свої“, особливо ті вгорі названі „працівники“ з „Ради“ чи чак з партії праці. Невже в них нема почуття міри, не вже вони такі цілковито позбавлені всякого національного сумління, не вже вони вже аж до тої міри не сміють ні самостійно думати ні самостійно відчувати? Невже воля посяглого їх геть знищила та придала в них сумління, і не вже вони не можуть і не здатні чесно підходити до політичних явищ українського життя?

Дивуєшся деколи такий атрофії національного інстинкту та занедбанню національного розсудку в тих елементах, але те здивування скоро мине, коли застановишся над історією повстання „Ради“. Її методами

боротьби, повстанням тзв. партії праці та їх спільним завданням.

Як тільки повстало УНДОб'єднання зараз же виявився у Львові орган „незалежної“ політичної думки „Рада“, що поставила собі за завдання, приймаючи політичну платформу УНДО, стояти на сторожі „чистоти“ національної ідеології. Чому і з якої причини присвоїла собі „Рада“ самозванчо таку високу місію скоро виявилось, дарма, що за нею крилися самі анонімові „громадські“ величини. Так зв. закордонному центру, який репрезентувала „Рада“, не припали до вподоби деякі особи, що найшлися в проводі Об'єднання. Тому то „Рада“ почала спершу партизанську і в найвищій мірі плюгаву нагірку на ті особи, а далі перейшла до систематичного морального розбишакування. Поодиноких діячів Об'єднання розбирала до нага, відмовляла їм честі, доброї волі а навіть здорового глузду. І все це робила ганебно подло, бо анонімно. Та всеж Об'єднання усталило авторів і спричинників того морального розбишакування та усунуло їх з партії.

По Народньому Зізді з листопада 1926 р. та напів законспірована група безвідповідальників почала сіяти при допомозі „Ради“, яку безплатно і масово розсилали по краю, наклепи на УНДОб'єднання, що воно вступило на шлях опортуністичної політики відносно Польщі, що воно зтоптало принцип соборності і т. п. нісенітницю. І все те писали протягом кількох місяців зобов'язані „публіцисти“ з „Ради“ тоді, коли програма Об'єднання і резолюції прийняті листопадним зїздом незвичайно ясно та недвозначно ставили на першому місці соборницький і державницький принципи. Не могли перетравити хамелеонські політичні жолудки „діячів“ з „Ради“ передовсім того, що Народній Зїзд поставився негативно до комуністичної диктатури на Рад. Україні та до тамашнього праводержавного устрою, що виходило цілком логічно з основної та головної програмової задачі партійної програми, а саме: демократизму. Натомість Народній Зїзд підкреслював дуже яскраво у програмі не тільки національну єдність всего українського народу, але й політичні змагання Об'єднання до реалізації ідеї соборності і політичного незалежництва. „Політики“ з „Ради“ мали зобов'язання підготувати беззастережну орієнтацію українських народніх мас не на український народ, не на живу і кріпучу над Дніпром національну Україну, а на комуністичну диктатуру на Україні з цілою її системою правління та з правно-державним кольорним становичем України в СРСР. А коли Нар. Зїзд став їм своїми постановами поперек на дорозі до „їхньої місії“, розлялася їм жовч і вони оклеветували і по нинішній день оклеветують Об'єднання в усіх гріхах головних проти чистоти національної ідеології.

Колиж остаточно переконалися, що ця їх лайка не має ніякого успіху, тоді почали творити якийсь сурогат партії. Однак новостворена „партія“ не виявила по нинішній день ніякої позитивної праці, ніяких організаційних успіхів. І нічо дивного, бо вона була „сліпо“ і мертворожденою, як кожний штучно творений сурогат, який не може заступити нічим правдивих і природних потреб національного організму. В одній діяльній цій новотвірній проявив „діяльність“, а саме на полі підтрим-

ки селяробів, з якими, як ходять чутки, й тепер хоче блокуватися до виборів.

Як тільки появились перші виборчі ластівки на нашому горизонті, „Рада“ і всі інші органи „Селяробу“ та партії праці брехали на всі заставки про те, що УНДО, мовляв, йде до виборів з польськими „сана-торами“, що воно ввійшло з ними в якийсь виборчий пакт. Колиж проти УНДО-ня почала нагірку вся польська преса за те, що воно приступило до блоку не-польських народів, що воно організує протидержавну змову, тоді наші клеветники і брехуни та політичні безвідповідальники затрубили, що УНДО пішло на службу до жидів. Жиди і „блок з жидами“ — хоч такого нема, а є лише блок не-польських народів — заповняють тепер усі шпальти „Ради“, „Праці“ і їх селяробівських посестер. Словом живна у клеветничанні, демагогії та брехні почалися тепер на сторінках тих „чесних“ органів, органів, за якими стоять люди „чистих рух“, як каже „Рада“, і до того люди з „ясною

програмою“. Вони прекрасно виконують своє допоможне завдання на користь поляків і можуть тим гордитися. Бо не від нині виявляють вони себе їх союзниками у змаганнях розбити та розпорошити українські національні сили на атоми.

Нераз уже писали ті безвольні, здеморалізовані чинники некрологів на УНДОб'єднання, не раз доказували, що його вже нема, а воно росло в силу та давало наглядні докази. І тепер знова посипалися „некрологи“. Це знак, що УНДОб'єднання буде мати довгий вік, це знак, що воно живе, що воно розвивається, це знак, що воно йде вперед, бо якщо так не було, то не брехалиб і не гавкалиб та не клеветалиб ті, що терплять на дихавицю і перед якими маревом поганої смерті, а які зі зависти до всіх здорових, життєздатних чують злобу та ненависть. Нехайже далі пишуть наклепи та брехні, нехай далі обманюють себе, що УНДО нема, що воно розбите, нехай мають насолоду в тій „праці“, а ми підемо тим легше і тим справніше вперед.

Сумне і непотішаюче.

До характеристики українсько-американської преси. — Емігрантські нудярі й заморська преса. — Безвідповідальна стаття в „Свободі“. — Проповідь чорносотенщини і хуліганства. — Три питання до п. Івана Наконечного.

Українсько-американська преса має зовсім інші публіцистичні прийоми, як преса старого континенту, інший підхід до справ, іншу оцінку подій та іншу публіцистичну мораль. Збудована перш усього на основах заробіткового підприємства, вона має бізнесові цілі. До бізнесу достроєно вона й свою ідеологію, свою програмовість. Не диво, що її прикметою є поверховне, епізодичне трактування суспільно-національних справ. Поза телеграфічними відомостями з американського життя, перша-ліпша українсько-американська газета є *mixtum compositum* старокраєвої преси. Такий інструмент, як ножик (замість пера), грають у наших заморських товаришів дуже важну роллю. До тогож ті викрої зі старокраєвої преси, звичайно поддані навіть без зазначення джерела, не все є в гармонії зі собою. Правда, значну рубрику в українсько-американській пресі займають ще „оригінальні дописи“, статті-кореспонденції, в яких „оригінальним“ є хіба беззастанно обезцінювання будуючої праці краю і дискваліфікація досвідних і випробованих старокраєвих діячів і робітників.

Звичайно авторами таких „оригінальних дописів“ є виписані на еміграційний емітник бувші величини, „бывші люди“, які завзято „критикують“ відносини в краю, кожний активний людина, що у важких часах народнього анхоліття не опускає рук, але прашає, щоби зберігти хоч останки колишніх надбань, приплюють латку „запруданства“ чи „у-годовості“, замиканучи очі на дійсних запруданців і наймитів, кожний крок накрічують до своїх „побожних бажань“, дорікають, картують, дають науки і видають осуди. А при тому беззастанно велику роллю грають у них гроші. Всюди, в сні і на яві бачать вони гроші, перекупство, змагання відплатно служити чужим богам. Воно й не дивниця, бо ж це емігранти як і своїй відданості

від рідного ґрунту кружляють біля одного тельця, якому на ім'я: гроші! А підтасовуючи кожне явище під грошевий стрихудель, вони так дуже підходять під бізнесовий характер, під бізнесову атмосферу американської преси.

Скільки то в останніх шести роках усього гною на старий стражденний край випущено в українсько-американській пресі з мозківниць еміграційних „спеціальних кресповідентів“, скільки то старокраєвих діячів ограблено з честі, скільки безосновних калюмній кіннено на тих, що запряждувалися, боролися і терпіли? Скільки то їхніх пророцтв було злобною видумкою їх ледачої уяви. А зате героями, борцями за народні права виходили еміграційні посмітхи, що на всі сторони витягали халцнів руки, готові слухати кожному, хто дасть монету, готові нічепити й обріхувати і кидати калюмній, безпечно сидючи під крилом збанкрутованої мамми-Австрії.

Та ми рідко коли реагували на ту лавину негідних нападів і перманентного калюмніаторства. Не було в нас до того ні часу, ні змоги, ні охоти. Зрештою, ми мали навіть деяке вирозуміння, бо ж то був насущний хліб для еміграційних гієн і готовий, безтурботний матеріал для поширеної обом українсько-американської преси. Думами ми теж, що в часом та хвороба минеться, бо ж еміграція не може бути вічною. Коли ті бувші величини, надихані австрійським світоглядом і призначені до старих манір вернути до краю, із його твердий ґрунт, то може зміниться і або будуть сидіти за печено (як більшість емігрантів-поборотців), або приєднаються до краєвих робітників. Не тратили ми на те, що українсько-американська преса, замість безвідплатних, хаюваних, замість безвідплатних, хаюваних вирваних передруків зі старокраєвої преси або „оригінальних дописів“ еміграційних нудярів, зважеться зі старокраєвими робітниками.

Лякєрові і брокатові знова остання мода!

Дельфа

До набуття у всіх філіях і заступництвях

Тодіж. При переліку імені в УГА, а жовті, листопад і грудні п. п. віддали Зогато п'яної в часі безкорисливості праці Ва. Лявко: д-р Тит Бурчаківський, д-р Микола Музика, д-р Павло Цимбалістий і д-р Володимир Шувальський у Львові, д-р Володимир Лавинський в Березнях, д-р Володимир Б'ялор у Коломиї, д-р Остап Прийма в Перемішлі, д-р Володимир Кобильник у Самборі, д-р Степан Мавейович у Сокалі, д-р Кость Воєнік, д-р Осип Глобелістий і д-р Володимир Янович у Станіславові, д-р Михайло Сегін у Стрию, д-р Володимир Вітошинський у Тернополі, д-р Теофіл Бачинський і д-р Фельдман у Чорткові та д-р Степан Кущінов у Яворові, за що складаємо їм щиро по дяку. — Головна Рада УКТОНІ у Львові.

ліна, який дістав 3.700 дол. нагороди. Напаблянка дістав 1.600 дол.

— Ювілей відомої фірми. Цього року святкує 25-літній ювілей одна з найважливіших польських фірм у царині грамофонів і плат. Торговельний Дім Йосифа Векслера. Ця старовина основана в Кракові чверть століття тому, розвивалася незвичайно швидко і нині має вже три відділи: у Кракові, Львові та Варшаві, звідки плеває музичну культуру серед найширших класів суспільності. Для цієї грамофон був, є і буде найбільш популярним музичним інструментом. Як відомо, фірма „Йосиф Векслер“ є представником найпопулярнішої у світі фабрики грамофонів і плат, а саме славної англійської фірми „His Master's Voice“ що в цьому напрямку дійшла до найвищої ступеня досконалості. На її платах записали свої голоси найбільші світові слави, а техніка виконання є така прекрасна, що слухач має враження, що находитися перед репродукційним апаратом. З нагоди ювілею фірма слід їй побажати дальшого розвитку.

— Миколаївський Вечір улаштувають Т-во Українська Бесіда і Т-во Українська Вакхорія у Львові для 18. п. м. (неділя) для своїх членів і запрошених ними гостей. Для малої дітвори о год. 4-й по-години, для старших о год. 9-й вечір. Парунок прийматиметься між год. 2—4 по-години. Окремі запрошення не вимагаються. 1100 1—2

— На днях появилася ГРАМАТИКА ЦЕРКОВНО-СЛАВЯНСЬКОЇ МОВИ, о. П-ра СПИРИДОНА КАРХУТА як III. том праці Богословського Наукового Товариства у Львові. 1106 1—3

— 100 заграничних елегантних касеток, з двома добримими помалюваннями прикраси „Фортуна Нова“ для вибагливих членів, які не відмовлялися досі скромним і виробам. Продажа у власній крамниці Руська ч. 1.

— На численні запити звертаємо увагу, що і цього року наймоднішим вечірнім взуттям і то до танцю є лякєрові п'яточкові (від 26.30) і брокатові (від 24.50). До набуття у всіх філіях і заступництвях

Гальо 29—41 ?!

— Так! Хто говорить?

— Канцелярія св. Миколая!

Просту заявити всім, що від цього року укороти св. Миколая будуть тільки в фабриці „Фортуна Нова“!

3 життя наших установ.

Філія Т-ва охорони воєнних могил у Львові.

В неділю, дни 11. п. м. відбулася в залі „Зорі“ при вул. Вірменській нарада членів загальної філії Т-ва охорони воєнних могил у Львові (на Львів-місто і судовий повіт Львів). На нараду були присутні в пресі і виданні спеціальні делегації, являючись дуже мало членів. Язів не представляли студентських організацій, окрім „Освобо-

і „Малічної Громади“, то збори треба було мати підозрею.

Отворив збори короткою промовою заступник голови Філії п. Любомир Савойка, після чого вибрано президію зборів в особі п. К. Малицької (гол.) і п. Б. Скриптовича (секр.). По рефераті д-ра Ів. Німчука про завдання львівської Філії Т-ва і по дискусії, в якій взяв участь голос кількох присутніх, приступлено до вибору нового складу.

До нового складу Філії увійшли: о. Антін Каштанюк — голова, Любомир Савойка — заст. голова, Богдан Окремкович — секретар, Петро Гладий — касир, Михайлина Яценюк і о. Андрій Гавришак в Боршівч — виділові, Іван Крипак, Іван Сидорів — заступники. Контрольна комісія: Олександр Онісько, Фарина і Андрій Сербин. — Делегаткою Філії на з'їзд представників Філії Т-ва (26. п. м.) вибрано п-ну Мих. Януковичку.

При точній увазі порушено ще справу розслідування в найближчих околицях Львова українських воєнних могил (на замаршівських полях, біля чортківської скарби, на полі Віто-ї і ін.). Рішено зайнятися в найкоротшому часі екскурсією українських покладів і перенести їх на об'єднані цвинтарі. Постановлено пригласити тех. п'яного до реставрації українських воєнних могил у львівському повіті (в самому Львові перевела це вже централь) і зайнятися їх упорядкуванням.

Львівську Філію Т-ва охорони воєнних могил вже велика, але дуже вична праця. Обов'язком її перенести охорону в опіку над усіма могилами українських борців у Львові і у львівському повіті, аби централь Т-ва у Львові могла всю свою енергію спрямувати на поширення своїх завдань по цілому краю.

Відозви й комунікації.

Ялинки для українських інвалідів.

Був гарний вечір у часі війни, що воляла за фронт і в шпиталі поклали дарунок на Різдво, ялинку — символ життя, світло примирення і доброї волі між людьми. Для української нації час спокою не настав, а важкі наслідки наших невдач і неволі наготували на народському організмі. Вони лишили примарою на інвалідів нашої національної армії. Побавлені фізично і морально, сніг до жаттеної боротьби, без повних прав громадянства, п'яковані чужини, дуже часто незрозумілі своїмим, короткочасні вони спільні з усім народом нашої країни. Наш завдання бачить у цих умовах калі, та не вміє додати в них нові великої ідеї, глибокої поваги та героїзму.

Ми хочемо ініціювати обідуванням ідею розслідування ялинки, цим разом для українських інвалідів. Сподіюємося, що наша думка знайде відгук серед українського громадянства. Особливо гірші години життя інвалідів Української Галицької Армії. Маймо їм доклади теплої відомості та аромування, щоб вони відчували нерозривний зв'язок, який зв'язує нас усіх в ній, щоб почувалися хоч

у свят-вечір відродження, а не опущення, нікому непотрібним каліками. Подумаймо, скільки інвалідів по наших селах і містах безнадійно згасає під впливом! З якою влучністю стрінуть вони пакуночок, що принесе їм ялинку!

Просямо всіх, хто має спроможність подарувати дарунок нашим інвалідам, подати нашої канцелярії (Львів, вул. Руська 3, II) свої адреси, а ми подімо їм і в адресу інваліда, на яку хто має вислати ялинку.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО БРАТВОГО ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ у Львові.

Д. Паліт,

м. голова.

Т. Мартинець,

секретар.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабінюка:

Золотий:

15.XII. Лейтанти життя.

16.XII. Шуми Маріца.

2—2

Молодіж. III. Лежж. семінарії, жіночої у Львові, влаштовує в четвер 15-го грудня п. п. в год. 7. вечером в залі Лисеня у Львові концерт а честь Ольги Кобильської на експіт отрим. Пон. Громадянство запрошує. Вступ за добровільними і теми від 1 год. вгору. 1107

На „Рідну Школу“ в пошани великих народних заслуг бл. п. Теофіла Корноту, зам'яв'я на його домовину, зложили на „Рідну Школу“ в Перемишлі: Молоді „Українського Гімнастичного Інституту“ 106.40, Молоді „Бурси ім. св. Миколая“ 101.50, Ельза і д-р В. Загайкевич 50.00, Т-во „Бурса ім. св. Миколая“ 5.00, Т-во „Бурса“ 5.00, Ліноча гімназія „Український Інститут і дітяк“ 50.00, „Народний Дім“ 50.00, „Український Інститут для дітяк“ 50.00, „Українська Школа“ 50.00, Урядовий Школа 40.00, „Вісник Поміч українських учителів“ 25.00, Українська Бесіда 20.00, Марія і проф. М. Пемчук 20.00, о. прот. Ол. Зубрицький 20.00, М'яшанська Каса 20.00, Учительська Громада 20.00, Філія „Просвіта“ 20.00, Марієвське Т-во Паль 10.00, Олена й проф. В. Зубрицький 10.00, Кооператива в Гериліоніках 5.00, — Разом 767.90. — Жертводавцям щиро дякує — Сташівна.

ДРІБНІ ОГолошення.

Будильники-годинники „Зеніт“ „Джес“ (зат) прикрашені і звичайні найкраще у найбільшій складі годинників „Домбровський Розважівський, Львів, Академічна 2 (Готель Жоржа). — Догідні умови. Власні роботи. 110 в 20-р

Годинники тільки найбільшій фабриці прецизійного про-дас за готівку і на рази від десятих до п'яти найбільшій стороні зв'язна фірма Іван Зальтенрайх, Львів, пл. Марієвська ч. 5. 3 45—?

225 Ціни приступні — слава ратани. 50—?

ЛІВАНІ, хіміки, порт'єси, фіренки, мебелі матері по фабричних цінах ВАНК площа Марієвська 5. I. поверх. 911 14—20

ФОРТЕП'ЯНИ на різні ціни уживані, фісгармонія продає: Ганак, Підсудського 21. I. п. 5-5

ВЖЕ друкується „Неділний проповідь“ о. Юрія Кіта, п'якова в Чайковичах (почта Підгірці коло Рудок). Терпіння ціна 6.50 зол. — по виході до-орше. 1094 3-3

НА св. Миколая купуйте гарні і деші пачохи у фірми „Мая, вул. Підсудського 17. 1111

МУЗИКАЛЬНОГО вчителя (к) потребує негайно народна школа УПТГ в Чабарівці (коло Котичини). Зголошуватися до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10, II. п. 1112

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст надут легінік, серія і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 Переселення Рактеном 2—24

ДЕНТИСТ Д-р А. Пфзу 23 переніс ординацію на вул. Рефінна

На Миколая

практичні дарунки, найдешевші

1113 тільки у фірмі 1—3

Й. Домбровскі Л. Розважівскі

Львів (Готель Жоржа).

Годинники, Віжуретія, Срібло.

На св. Миколая і Ялинку

ВІГНЕТІ І ПЕРСТЕНЦІ

по знижених цінах поручає

С. А. Ропшіц, Сикетуєвська 16.

НА СВ. МИКОЛАЯ ВОЛІЧКОВІ ВИРОБИ фірми „ЕНКА-ВІДЕНЬ“

також інших заграничних фірм до набуття в „МАГАЗИНІ ТРИКОТАЖІ“ площа Марієвська ч. 5. в брані поручаємо гарсонки, камізельки, пульовари жіночі і дітчі. Окремі в ділі бажаних суконь і візтових.

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видане Видевишча Світка „Діло“

З доукарні Видавничої Спілки „Лізо“, Львів, Ринок ч. 10